

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

שנותנים להם להבין שבכח הדיבור לשנות מצבם האישי יכולים גם להסביר להם שדיבורם יכול לקבוע גם מצבם של הכולל לטוב ולמוטב, וכשם שעליהם להיות זהיר בדיבורים הנוגעים לעצמם מוטל עליהם להיות זהיר גם בדיבורים המכוונים אל הכולל.

לא אחת אנו שומעים מאנשים שהעידו על עצמם שכבר עמדו בפרשת דרכים ולולא איזה מילה טובה ששמעו אז מידד נאמן אינם יודעים באיזה דרך היו בוחרים... ורק אותה מילה טובה העמידה אותם על דרך המלך, וכל יהדותם ויהדות צאצאיהם נוקפים לזכותו של אותו ידיד.

מאידך ידוע אימרתו של הגאון בעל הבית הלוי מבריסק ז"ע, שלפעמים הוא תוהה על קנקנם של בני אדם ורואה שאילו היו שוקדים על תלמודם כדבעי היו יכולים להמנות בין אדירי התורה שבדור, אולם במקום שיהיו בבחינת 'ספר תורה מהלך' הינם בבחינת 'קבר מהלך' ויכולים היו לחקוק על מצחם מצבת זכרון על גאונותם בזה הלשון: פה נטמן הגאון הצדיק פלוני בן אלמוני, נרצח ע"י אינשי דלא מעלי בחרבות לשונם...

רואה אני – ביאר הגאון את דבריו – שלא היתה שום סיבה שימנע מאלו המוכשרים את התעלותם במעלות התורה, רק בדבר אחד יכול אני לתלות את הדבר, שבתחילת דרכם זלזלו בהם חבריהם על כך שמפריזים בהתמדתם ובשאר מעשיהם הטובים והדברים דקרו בהם כמקדורות חרב, וכתוצאה מזה נתרופפו ידיהם מתורה ועבודה, והיא אשר היה בעורכם לכל ינצלו את כשרונם הטוב להתעלות במעלות התורה והעבודה. זה האדם שביקש להוכיח את חבריו על מידת החסידות המופרזת שבו, אינו מעלה על דעתו כלל עד היכן הגיעו דבריו, מי יודע איזה מתנה טובה הפסידו ישראל מאד כמה תיבות בודדות הרי לפעמים מדובר באדם מוכשר מאוד שאילו היה צומח לאילנות רבירבי היתה בכך תועלת מרובה מאוד להדור כולו, ולפעמים נקברו תחת אלו התיבות גם דורות שלמים שאילו היה אביהם ממשיך להתעלות היה זוכה גם להעניק את דרכיו לזרעו אחריזי וגם הם היו מתעלים והיו נמנים על גדולי ישראל, ורק אי התעלות אביהם היא שמנע מהם להתעלות... על כך צריך האדם להיות זהיר בשמירה מעולה על פיו, שלא יהיה כקדן הנוגה חלילה. עליו לדעת שנפש האדם סולדת מאד מדיבור של חרפה, וגם אם הדבר אינו ניכר בחיצוניותו היא עושה שמות בנפשו, ימים שלמים יכול המבוזה להסתובב בין ההמונים ונפשו עליו תאבל מבלי שיהיו הבדרים יכירים בחוק, ואילו היתה זו מכת חבורה, יכולים הרואים להפנותו אצל חובש והלה היה מטפל בו עד שיתרפא מצער, אבל זה שצערו אינו ניכר אין איש שם על לב כי זקוק הוא לרופא נפשות ואף אם בעצמו ישיכל להבין זאת מכל מקום הלא כאב ההשפלה של בזיון הוא פי כמה מכאב של הכאה ולא בניקל יתרפא משבורו. ויפה כיוונו אלו שביארו בדרך צחות את מאמר הכתוב (בראשית מט, ו) 'כי באפם הרגו איש', שעל ידי עקימת האף יכול האדם להרוג את חברו. על כך יהיה זהיר מאד בדבריו.

כוחה של דיבור

ואשה כי תדר גדר לה ואקרה

אשר בבית אביה בוגרית: (ל ד)

ופירש'י: בנעוריה – ולא קטנה ולא בוגרת שהקטנה אין נדרה נדר והבוגרת אינה ברשותו של אביה להפך נדרה. ואי זו היא קטנה אמרו רבותינו בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין. אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה נדרה נדר. בת שתים עשרה שנה ויום אחד אינה צריכה להבדק:

...

דברי רש"י הם ממשנה ערוכה (נדה מה:): 'בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין, בת שתים עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין, בן י"ג שנה ויום אחד נדרה נבדקין' ובודקין כל שלש עשרה. נדרה קיימן, ובודקין כל שתים עשרה. בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין. בן י"ג שנה ויום אחד נדרה נבדקין קיימן ובודקין כל שלש עשרה. הרי לנו מדבריהם שנער צעיר כבן שתים עשרה כבר יש ערך לדיבור, וכבר צריכים לבדוק אם יודע לשם מי נדר ולשם מי הקדיש. שאם יודע הרי זה נדר. וכן בנערה בת אחת עשרה שנדרה נדר – צריך לבדוק אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה.

ולכן מוטל חוב קדוש על האבות ואמהות לחנך ולהשיג על הילדים מגיל שתים עשרה, ועל הילדות מגיל אחת עשרה שנים שלא ידרו נדרים ולהסביר להם את חומר איסור זה, שהרי אם הם יודעים לשם מי הם נודרים והם יעברו על זה הרי יכשלו בעוון החמור של נדרים ושבועות.

ומלכתחילה עדיף לחנכם לזה עוד בטרם בואם לגיל זה כדי לודא שכאשר יבואו לגיל זה כבר ידעו להזהר במוצא פיהם. גם ראוי לחנכם שכל קבלה טובה שהם מקבלים על עצמם שיאמרו 'בלי נדר', כי אם אין אומרים 'בלי נדר', ואפילו לפני הבר מצוה או הבת מצוה הרי צריכים המה הפרה. [וישנה תשובה מאמור' צ"ל (כת"י) בו כתב שנער בגיל שתיים עשרה שנים כבר צריך לעשות 'התרת נדרים' בערב ראש השנה].

גם יש לחנכם שלא יקבלו על עצמם 'קבלות טובות' שהם קשים מדי, כי כל קבלה שאדם מקבל על עצמו הוא בגדר נדר, וכמו שאמרו בגמרא (נדרים ת:): 'אמר רב גידל אמר רב האומר אשכים ואשנה פרק זה אשנה מסכתא זו, נדר גדול נדר לאלקי ישראל. וכן נפסק להלכה 'בשלחן ערוך' (אורח חיים סימן רלח סעיף ב) וז"ל: 'אם יש לו חק קבוע ללמוד כך וכך ליום והיה טרוד ביום ולא השלימו, ישלימו בלילה מיד'. וכתב על זה ב'משנה ברורה': 'והיו נדר כדאמרינן 'האומר אשנה פרק זה נדר גדול נדר לאלהי ישראל, ואיתא ב'יורה דעה' בסימן רד סעיף א' דאם נהג לעשות דבר טוב אם היה דעתו לנהוג כן לעולם הוי נדר, וטוב שיתנה בתחלה שלא יהיה עליו דבר זה בנדר פן יזדמן איזה פעם שלא יוכל להשלים'. עכ"ל

וזוהי גם כן הזדמנות להורים להסביר לצאצאיהם עד כמה הדיבור עושה רושם שבשביל דיבור אחד שהאדם אומר הוא משנה את מצבו וממשיך עליו חיובים חמורים, ובו בשעה

מטות-מסעי

א' אב תשפ"ה

החמנים לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג
מוצ"ש"ק
ר"ת

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ק"ש א' 8:25 | סו"ת א' 9:52
סו"ק"ש ב' 9:15 | סו"ת ב' 10:25

החמנים לפי ששון קי"ז

גילוי מס:

792

טיב המערכת

וישב בה עד..

סיפר יהודי אחד שנשלח לכלא לשנים ארוכות של מאסר, והוא היה שם כמה שנים עד שביום מן הימים הגיעה עדות חדשה שניקתה אותו מכל אשמה ומיד באותו יום שוחרר לביתו לחיים ולשלום כשנשאל ע"י חבריו: מה החזיק אותך? כיצד החזקת מעמד בכל אותן שנים שישבת בכלא על לא עוול בכפך? השיב להם: ידעתי שיש אדם אחד הידוע שאני חף מפשע והוא רוצה בטובתי, וידעתי בודאות שברגע שיוכל הוא יופיע ויעיד ואז ידעו כי אני חף מפשע, ובכל יום חשבתי שהיום זה יכול לקרות, יכול להיות שהיום אצא לחרות, והמחשבה הזו היא שנענה לי כוח להחזיק מעמד.

הקב"ה מצוה לבנות שש ערי מקלט, שלוש בארץ ישראל ושלוש מעבר לירדן, ומשה רבינו הזדוה מיד לבנות את שלוש הערים שמעבר לירדן, ובכל זאת, ע"פ דברי הגמרא שסביא רש"י: 'שאף על פי שהבדיל משה בחייו שלש ערים בעבר הירדן, לא היו קולטות עד שנבחרו שלש שנתן ירושע בארץ כנען, ועליו להבין, מדוע אין הערים קולטות עד שנבנו הערים שבארץ כנען? והרי כל המטרה היא להציל את ההוה בשוגג ובפרט לאור דברי הגמרא 'דבגלעז נפישו רוצחים, כלומר בגלעז ישנם יותר רוצחים, אז למה לא משתמשים מיד בערים שהכין משה רבנו? הקב"ה ברוב רחמי ברא את העולם באופן של 'קץ שם לחושן, כלומר, כל דבר קשה מסתתרים בסוף, כך גם בעיר מקלט, וישוב בה עד מות הכהן הגדול, ההוה בשוגג יושב בעיר מקלט בידיעה שיש לו תקוה לצאת יאחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו, והידיעה הזו היא שמחזיקה אותו בינתיים אבל באותו ארבע עשרה שנה לא היתה שייכת תקוה זו, כי ידעו כולם שאלעזר הכהן יחיה עד שתסתים המלחמה, כמו שקראנו בשבוע שעבר 'על פיו יצאו ועל פיו יבואו, אם כן רוצה שייכנס באותן שנים לעיר מקלט לא תהיה לו תקוה, וזה אינו רצון הש"ת, זה גם מה שמחזיק אותו באורך גלותו יאף על פי שיתמחה עם כל זה אחרת לו בכל יום שיבוא!

(ע"פ טיב תורה-מסעי)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישי

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

י"ד תמוז ה'תשפ"ה | י"ד תמוז ה'תשפ"ה | ש"ד: ש. גולדשטיין

טיב
ההודעות

הלכות תשעת הימים

מבוסס ונחמד

א. מראש חודש ועד לאחר תשעה באב אסור לכבס ולגזן את בגדיו, אפילו אם אינו רוצה ללבשם רק לאחר תשעה באב מפני שנראה כמסירה דעתו מן האבילות (שו"ע תקכ"א).

ס"ז וס"ח סק"ב.

ב. איסור כיבוס הוא אפילו במים בלבד (ס"ז).

ג. לצורך מצוה מותר לכבס (שו"ע ס"ז). וכן אם אין לו כתונת לשבת יש להתירו לכבס ביום ה' וביום ו' (ס"ב סק"ב).

ד. מי שאין לו אלא חלוק אחד יש להתירו לכבס מ"ח עד השבת (ס"ב סק"ט).

ה. וה"ה אם נתלכלכו כל בגדיו מן הוציאה ה"ז כמי שאין לו אלא חלוק אחד ומותר לכבס חלוקו עד שבע שחל בו ד"ב ועדיף ט"ז שייכנס בלא גיהוץ ממה שיקנה בגד חדש (טבת ל"ז).

ו. כתם הניכר בבגד מותר לנקותו במקומו, ואם לאו אסור (שם).

ז. בעלי קייטרינג שעורכים סעודות מצוה בימים אלו, ואין לו להם די מפות להחליף כל פעם מבלי שיעצרכו לכבס, אם אפשר להם להתחדר בלא כיבוס ואי עדיף ט"ז, אך אם אין הדבר אפשרי בשום פנים יש מקום להתיר, אך בתנאי שידקדקו שלא לכבס כ"א הנצרך ביותר, וגם למעט מן הרגיל בכל השנה (ושב"ה ח"י ס"ז).

ח. הנוסעים בימים אלו יחד עם משפחתם למקום אחר, א"ל שטרחה גדולה היא להם לקחת הרבה בגדים כדי שלא יצטרכו לכבס מ"מ לא מציעו שהתירו הכיבוס משום טרחה ולכן חייבים להביא עמו בגדים הרבה שיהיה כדי הצורך לכל אלו הימים (הליש פ"ד סק"א).

ט. המתארח בבית חבריו בימים אלו ומצטער הרבה אם לא יוכל לישון במצעים נקיים וכן השווים בבתי מלון, מותר להם להשתמש במצעים מכובסים וטוב לכתחילה שייניחו אותם קצת על גבי קרקע, אך מ"מ צריך להודיע לבע"ב או לבעל המלון שלא יחליפו עבורו בשאר הימים, ובדיעבד אם כבר החליפו מותר, אלא שייניחו אותם ע"ג קרקע וכ"ל (נפשי ח"י ס"ד).

בגדי קטנים

י. אסור לגדולים לכבס לקטנים כסותם (שו"ע שם ס"ד). ולדעת הא"ר יש להתמיר לדין מראש חודש, אבל דעת החי אדם דלצורך קטנים אין להתמיר אף לפי מנהגינו אלא בשבוע שחל בו תשעה באב (ס"ב סק"ב).

יא. ומיהו הבגדים שמלפפין בהם הקטנים לגמרי מותר לכבסן (שו"ע שם). ונהנה להקל אפילו בבגדי שאר קטנים (שם). ובלבוש משמע דהשיעור הוא עד ב"ג ד' שנים אבל הפס"ג (בא"א סק"ט) כתב דמדברי הב"י ד"מ משמע דכל בגדי קטנים מותר ואפילו אם הגיעו לגיל חינוך.

יב. ולענין מעשה אין להקל בקטן

בן שש שהגיע לחינוך, אלא אם כן נתלכלכו בגדיו ביותר (ותוך לנע פ"א סק"ב).

יג. ואע"פ שהתירו במטפחות ובגדים שהתניקות מלכלכין מ"מ לא יכבסו הרבה ביזה, ויכבסו בצנעא (ס"ב סק"ב). ואם הוא מכבס במכונת כביסה יש להקל ולכבסם אפילו הרבה בבת אחת (ותוך לנע שם).

יד. כשמכבס בגדים באופן המותר, אסור להוסיף עליהם גם שאר בגדים אפילו אם הוא מכבסם הכל לתוך אותו מכונה.

טו. חיתולי התניקות וכי"ב שהתירו לכבסם היינו אפילו אם יש לו אחרים מכובסים, וכ"ש שא"צ לקנות אחרים כדי שלא יצטרך לכבס (התשובה ח"ב סי' ר"ח).

טז. אף אם היה אפשר לכבס בגדי הקטן לפני תשעת הימים מ"מ מותר לכבסם בתשעת הימים (הליכות אבן ישראל). יז. מטפחות האף שמצוי בהם שרם מטונפים ואינם ראויים לשימוש, דינם כבגדי קטנים ומותר לכבסן (ושלחמ חיים סי' ע"י).

בגדי שבת

יח. אין ללבוש בגדי שבת בימים אלו, ואפילו בשבת חזון אין מחליפין ללבוש בגדי שבת כ"א הכתונת בלבד וכן הפוזמקאות שאינו לובשן אלא מפני הוציאה (שו"ע שם ס"א ובס"ב שם). ויש שנוהג ללבוש בגדי שבת גם בשבת חזון, ויש שמשנים רק בגד אחד (ס"ב סק"ז ע"ש).

יט. ויש שכתבו שעיקר חילוק המנהגים בזה הוא מפני שמקדש היו נוהגין ללבוש בשבת ובחול מלבושין השוין במדאיתן ובדמותן, וההפרש ביניהם לא היה רק באיכות הסחורה, שבשבת היו לובשין בגדים יותר יקרים מנחול, וע"כ לא היה ההפרש ניכר כל כך, וכיון שכן גם אם היו לובשין בשבת חזון בגדי חול לא היה נראה כאבילות בפריסה בשבת משא"כ בזמנינו שלובשין בגדים אחרים לגמרי כדוגמת השטריימל וכי"ב אם נלבוש בגדי החול בשבת יש בזה משום אבילות בפריסה, ולכן הנהיגו הגדולים ללבוש בגדי שבת אף בשבת חזון, ואפילו בשבת שחל בו ד"ב (ערוך פ"ד ס"א).

כ. כעשר ברית מילה מותרין אבי הבן ואמו וכן המוהל והסנדק ללבוש בגדי שבת (שו"ע וס"ב שם). וי"א דכן הדין בסעודת בר מצוה (הליש פ"ד ס"ח). אבל כל שאר האנשים המשתתפים בשמחה אין להם שום היתר ללבוש בגדי שבת. כא. במסיבת אירוסין שעושין מיד עם גמר השידוך מותרין החתן והכלה ללבוש בגדי שבת. אך מה שעושין מסיבת התנאים כעבור כמה ימים, יש לדחותה עד לאחר ת"ב (הליש פ"ד ס"י). כב. עיקר איסור לבישת בגדי שבת הוא על תחילת הלבשה, ולכן אם לבש בגדי שבת לכבוד ברית מילה, א"צ לפושטן מיד ויכול להשהותן על עצמן, וכן הדין במצו"ש אחר הגדלה שלא קבעו האיסור רק על תחילת הלבשה שהרי הפשיטה ע"פ הרוב יש בזה משום כבוד הבריות (מ"א תניא ס"א).

החובה התמידית להצטער בצער החורבן וחומר המתרשל בזה

העדר הצער על החורבן - סיבה לאריכת הגלות

"וכאן המקום שראוי להרחיב בו הדיבור, אלמלא לא היה אלא ענין זה בדינו שאין מתאבלין על ירושלים כראוי - די להאריך גלותנו. והיא בעיני הסיבה קרובה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל השמדות המופלות הגדולות הנוראות המבהילות הרעיונים אשר מצאונו בגלות בכל מקומות פזורנו, על צוארנו נדפנו, לא הונח לנו להרגיע בגוים עם שפלותנו ענינו ומרדנו. לפי שצא האבל הזה מליבנו, בהיותנו שוקטים בארץ לא לנו, שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו. על כן כמת מלב נשכחנו, מדור לדור הוסף ינון על ינונו ומכאובנו." וז"ל אוהב אמת יודה לדברינו, וכאשר יוכיח הנסיון ביחוד ביום תשעה באב המר, מי ומי המתאבל ונאנח על חורבן הבית ושפלות ארצנו כראוי ממעמקי הלב, כמה דמעות נשפכות על זאת ואין צריך לומר בשאר ימי השנה אין זכור ואין פוקד ואין דובר דבר ממנה, אפילו במחשבה לא בא זכרונה כאילו מקרה הוא היה לנו".

ידברים אלו - חוצבי לבבות אש ונוקבי כליות ולב - יצאו מתחת קולמוסו הגדול של הגאון והקדוש רבי יעקב עמדין ז"ל, בסידורו הידוע שחיבר והוציא לאור עולם (תורה אב שער שיש"ר לעשות זכר לחורבן סעיף טז).

הדברים האלה צריכים לימוד בתשומת לב ובעומק העיון, הוא מתאונן וקובל על שבעותיו הרבים נשתקעו כל כך בין האומות עד שכמעט שכחנו מן הצער והאבל על ירושלים. ולא די שבכל ימות השנה כמעט ואין אנו עוסקים בזה, אלא אפילו בעצם יום תשעה באב היום המר והנמרד בו אירע החורבן הנורא וגלו בנים מעל שולחן אביהם, גם אז קשה למצוא אנשים המתאבלים באמת ובתמים ושופכים דמעות כמים על חורבן הבית.

לא שמוללים חלילה בהלכות הנוגעות לימים האלו, ח"ו, בודאי שכל אחד מתענה בתשעה באב ונוהג כל מנהגי האבילות שנוגעים לימי בין המצרים, אבל עדיין חסר מאד ההרגשה הפנימית וההשתתפות באמת בצער השכינה הקדושה, ואין שמים לב להתבונן על מרות החורבן וגדלו הכאב.

רבינו המאיר ז"ל כבר התירע על כך וכתב (בית הבחירה תענית ל'): כל שנוהג ביום זה דרך מצוה מלומדה ואינו מעורר את לבו להתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה, דהיינו שהיה כואב לו על אותם האנשים שעושים הכל מתוך רגילות ואינם שמים על לב לכאוב באמת על צער החורבן.

על דרך זה כתב בעל הפלא יועץ (ערך אבילות) כי לא המעשה היא העיקר, רק צריך להיות עין במר בוכה ולב נשבר ונדכה כאבל אם קודר יאנח בשבירון מתנים על צער השמים, והכל לפי הידיעה ולפי רוב האהבה ולפי זכות הנשמה.

אכן בעקבות חסרון הצער והאבל באו ותכפו על ראש בני ישראל צרות רבות ורעות שונות ומשונות עד כדי כך, שהאחרונות משכחות את הראשונות. וכל זאת רק מחמת שפסקנו להתאבל על ירושלים, כאילו וכבר אינו מחילים ומצפים לבניין הבית המקדש. והיות שמדוה של הקב"ה הוא במדה כנגד מדה, לכן, כשם שאנו שכחנו מירושלים כך גם כמעט ונשכחנו מתוך הגלות בין האומות העושים בנו כטוב בעיניהם, שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטנינו.

לא נפלו אלא שלא תבעו בנין בית המקדש

בימי של דוד המלך נפלה מגפה גדולה ונוראה, כאשר שבעים אלף נפשות מישראל מתו ביום אחד בלבד, רחמנא לעל, ואיתא במדרש (שומר טוב - י"ז) שכל אותן אלפים שנפלו בימי דוד לא נפלו אלא שלא תבעו בנין בית המקדש, ומוסיף המדרש שהדברים קל וחומר, מה אם אלו שהיו טרם נבנה בית המקדש נענשו על שלא תבעו את בנינו, על אחת כמה וכמה גדולה התביעה על הדורות שלאחר חורבן בית המקדש, שצריכים לבקש ולהפציר תמיד על בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו.

מטעם זה התקינו חסידים הראשונים שיהיו ישראל מתפללין שלש תפלות בכל יום יום, אלא השב שכינתך לציון וסדר עבודה לירושלים, כמו כן תקנו לומר בברכת המזון את ברכת בונה ירושלים, כן מובאר שם במדרש. וכן הראוי להביא כאן כמה דיבורים שכתב אאמ"ר הגה"צ שליט"א בספרו טיב הנחמה שלשנהבתון בדבר נראה עד

היכן הדברים מגיעים שברובה של תפילת שמונה עשרה מוזכר חורבן ירושלים והמקדש, וגלות ישראל בין העמים דהיינו: ברכת ראה נא בעינינו, ברכת תקע בשופר גדול, ברכת השיבה שופטנו, ברכת ולמלשינים ברכת ולירושלים עירך, ברכת את צמח דוד וברכת צדק, ובמיוחד הוא נזכר בכל תפילות המוספין, בהן מתחננים שיעלנו ה' שמחה לארצינו ויטענו בגבולינו, ושם נעשה לפנינו את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן.

ולא זו בלבד, אלא שתיקף לסיום תפילת העמידה שוב פעם מזכירים ומבקשים בקשה חדשה ונוספת: יהי רצון מלפניך וכו' שיבנה בית המקדש במהרה בימינו וכו', ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות. כמו כן הוא מוזכר בברכת המזון ובברכה אחת מעין שלש, וכן בברכת יוצר אור ושאר תפילות ובקשות ישראל.

ענין מופלא זה, של ריבוי האזכרות והבקשות על הגאולה מלבד מה שבבחנו ולמדנו על חשיבות ומרכזיות המקום שענין ירושלים ובנינה תפס בחייהם של חכמינו הקדמונים ראשונים כמלאכים, עד שלא פסחו על שום הודמנות שלא הזכירוה בה.

ציון דורש אין לה - מכלל דבעיא דרישה

ירמיה הנביא מקונן (ירמיה ל"ז) ציון היא דורש אין לה, מכאן היה מדויק רבי יוחנן (ספ"ה ס"א) ציון היא דורש אין לה - מכלל דבעיא דרישה. ומשמע מתוך דבריו, שעל כל אחד ואחד מוטל חוב קדוש לדרוש את כבודה של ירושלים שישממה וחורבה מבלי באי מועד.

כיצד דורשים את כבודה של ירושלים? על ידי שאנו מתאבלים ומצטערים על חורבנה של עיר הקודש והמקדש, מרבים לצפות ולהשתוקק בערגה ויכוספים שייבא יום ה' ויבנה את ביתו כבתחילה. וכפי שאנו מצטערים ומבקשים מדי שבת ומועד בתפילת שחרית, ממקומו מלכנו תופיע ותמלוק עלינו כי מחכים אנחנו לך, מתי תמלוק בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון, תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לזר ודור ולצנח נצחים ועינינו תראינה מלכותך כדבר האמור בשיירי ערוך. לו היינו מכוונים בתפלה זו כראוי, היה לבנו נמש כדונג מנדל ההשתוקקות והכיסופין היוצאים מבין השתיין.

אכן, כאשר יש מחסור במדת האבילות וצער החורבן, שולח הקב"ה אותות ודמים מן השמים על ידי צרות ויסורים שונים רח"ל, למען יתעוררו לבות בני ישראל להתאבל על צער החורבן והשכינה המתפלשת באפרים עד מתי נוכל להחריש ולהתעלם מקול דמי אחינו הצועקים אלינו מן האדמה.

ואפשר לומר שזהו אחד מן הטעמים שגדולי ישראל ראו לנכון להוסיף בתוך ספר הקינות הוותיק, גם קינות שנתחברו לזכר הצרות הנוראות שאירעו בקרב גולה פוזרת עמית בתקופות המאוחרות יותר. גם בזה האחרון משש, וחיברו כמה מגדולי ישראל קינות מיוחדות על הצרות האיומות שפקדו את עמיתנו בעת המלחמה האחרונה והנוראה, כאשר פריצי אומות העולם קמו עלינו ללכלחנו בכל מיני רציחות, אשר מאז היתה רחוקה לגוי לא נתייחא, זאת לישראל רח"ל. אין אין אלא מחמת ששושור כל הצרות הרבות והרעות מקורן בחסרון הצער והאבילות על חורבן הבית. על כן ראו להכניס את הקינות על שאר הצרות בתוכי הקינות על החורבן, כי הא בהא תליא. ואם רק נתחזק ונתאמץ להצטער בצער השכינה הקדושה על שחרב ביתה ושםם מעמדה בודאי נוכל למנוע מאתנו כל מיני גזרות קשות ורעות וכל מיני פורעניות המתרגשות לבוא לעולם.

וצריך לדעת דכאשר אמרו רבותינו ז"ל (תענית ל') כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה, התכוונו גם על דורנו אנו, קרוב לב אלפים שנה לאחר חורבן בית המקדש, לפי שאין גזרין גזרה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכולין לעמוד בה, ואם אמרו כן ולא חילקו בין דורות ראשונים לדורות אחרונים, סימן שגם אנו יכולים להשתתף ולהרגיש בצער השכינה ועל ידי זה נזכה לראות בשמחתה בקרוב הימים.

וכל כמה שישמח האדם את מנחתו לעורר עצמו בהצער והיותו יותר יוחר, כן תמלא הקב"ה רחמים על עמו בית ישראל, להציל את שפה פזורה ישראל מבין שבעים העממין, ויקרב את פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו יכנס מכל אפסי ארץ, עדי יוריד לנו את בית הבחירה מן השמים לעיני כל העמים כלול בהדרו ומשוכלל ביפוי, ויתרום קרן ישראל במהרה בימינו אמן.

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

נטיש קטרים מי צריך פרוטקציה?

כבר עשר שנים אני זוכה לקיים שיעור פרשת שבוע עם פירוש האור החיים הקדוש. במשך שש שנים השיעור התקיים בבית שלי ומאחר והשיעור גדל מאוד, העברנו את השיעור לפני ארבע שנים לבית הכנסת. מידי שנה ביום היארצייט של האור החיים, אני שוכר נהג כשר ונוסע עם אשתי שמוסרת נפש לשיעור בהכנת מיני מתיקה ומגדנות לכבוד הלומדים ונוסעים יחד לציון האור החיים הקדוש לפנות בוקר ומסיימים בתפילת שחרית בכותל עם הנץ החמה ומשם ממשיכים הביתה בשמחה מלאים בישועות. השנה הגענו לפנות בוקר כהרגלנו. כבר משער שכם לא יכולנו להתקדם. מתברר שמכיוון שהיארצייט יצא ביום שישי ואין את כל היום למחרת, כל האנשים העולים לציון הגיעו במהלך הלילה. רציתי ללכת ברגל מרחק גדול אבל בדיוק הרגל של אשתי כאבה לי. על אף הכאבים היא התעקשה לנסות ללכת לאט לאט. ירדנו מהרכב ובדיוק ראיתי חבר ותיק ושאלתי אותו לתומי, מדוע אי אפשר להגיע נורמלי לציון והכל מחסומים?! הוא שאל אותי היכן הרכב? עניתי לו ששחררתי את הנהג בליט ברירה. הוא הורה לי להתקשר אליו מהר שיחזור. עשיתי כדברו. הנהג חזר, ולהפתעתי הוא נתן אישור לפתוח את המחסומים ונסענו עם הרכב עד לציון האור החיים הקדוש כאחד האדמו"רים החשובים!!!

משם כבר המשכנו לכותל כרגיל ברוך ה'. כאשר דברתי עם החבר לא חלמתי שהוא מקושר עם אפשרות לעשות לי פרוטקציה. הבנתי שהאור החיים הקדוש הוא זה שקובע מי יבוא עד הציון בהזמנה אישית. אישה זו המוסרת נפשה לשיעור וכואבת ברגלה, ואך הלילה טרם בואה ערכה סעודה לכבוד הצדיק לכשמונים איש, בטוחני שבעבורה נעשה לנו האות הזה!!!

האות הזה!!!

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזן לשלוח אל ר' שפחה שמואלס
בפוסט: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

סגולת 'טיב התפילה'

"הצילו העדה את הרצח כו אל עיר מקלטו אשר נס שמה וישב בה עד מות הכהן הגדל, אשר קשה אותו בשמן הקדש" לה סה

לבית קארלין, ובית קוֹנִיץ. והן מצד הכלה ושושילתא דהבא של בית טשרנוביל כשבראשם מיסב גם סב הכלה ה"ה הר"ק הרבי ר' יוחנן מרחמיסטריווקא זצוק"ל, בנו של המגיד הקדוש רבי מרדכי טשרנוביל זצוק"ל, ונכדו של המאור עניי' זצוק"ל, ושאר צדיקים למעלה בקודש, זכותם תגן עלינו.

עדת חסידי קרלין שהגיעו במקלות עם רב להשתתף בשמחת נישואי רבם הקדוש, התכנסו יחדיו לתפילה במגין בפני עצמם שם התפללו כמנהגם ב'נוסח' ובנעימה המיוחדת של בית קרלין, וכדרכם בקודש ערכו את תפילתם בקול רם כשהם זועקים וצועקים בכל כוחות לב ונפש, כפי שמוחזק בידם מקדמת דנא בסגולת 'טיב התפילה', עד שנשמע קול התפילה הרבתי למרחק רב.

הקולות והברקים הגיעו גם לאוזניו הקדושות של הסבא הרבי הזקן מרחמיסטריווקא אשר נרגש מאוד לקול התפילה הרמה, שלא היו מורגלים לזה בחצרות טשרנוביל, וביקש לצאת ולראות בעיניו את מעמד התפילה בהתלהבות אש שכוז.

נכנס אפוא הרבי בהשקט מן הצד אל בית התפילה, וצפה והביט בערגה ב'קארלינע חסידים' הרוגשים וגועשים בלהב אש תפילתם.

לאחר התפילה ניגשו לפניו החסידים בהדרת קודש, ולאחר שבירכם בברכותיו לרגל השמחת חי'ך אליהם בתן קדשו ואמר על צעקותיהם הרמות בתפילה, שאם היתה הכוונה שבלב שווה באותה מידה כמו הצעקה שבפה, היתה זו בודאי תפילה מעליי'תא שופרא דשופרא! בין הקהל עמד אחד מוקני החסידים שעוד זכה להסתופף בצילם של הצדיקים הקדומים של בית קרלין, אבותיו וזקניו של ה'ינוקא' חתן השמחה. וכשומעו את אמרי פי הרבי מרחמיסטריווקא ביקש מלפניו את רשותו לענות על דברי קדשו, והרבי כמובן נענה אליו ברצון.

פתח החסיד הזקן את פיו בחכמה ואמר: כך הדריכנו ולימד לנו להועיל רבינו הקדוש אדמו"ר בעל "בית אהרן" זצוק"ל, בפירוש מאמר הכתוב (דברים ל, יד): 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו, שחזק גדול עשה עימנו נתן התורה ב"ה בסדר אמרי פיו ית' כביכול 'בפיך ובלבבך' הקדים את הפה לפני הלב. שכן אילו היה הכתוב מקדים את הלב לפני הפה, מי זה היה יכול להעזי לפתוח את פיו ולפצות שית להשחיל לפני מלך בוחן לבבות. - לפיכך התחזק עמנו הבורא ב"ה והקדים תחילה 'בפיך', ורק לאחר מכן 'ובלבבך', כדי שנוכל להתחיל את העבודה בכוח הפה, עד שעל ידי זה יחדרו הדברים אל תוככי לבבך פנימה. כדקיימא לן הלכתא בכל דוכתי "הקול מעורר את הכוונה", כמו שנפסק להדיא ב"באר היטב" (או"ח תרמג, א) וב"אליהו רבה" (קפת ג) על פי "ראשית חכמה" (שער הקדושה פרק טו) ושל"ה הק' (שער האותיות קדושת האכילה אות צב, מס' סוכה נד מצוה אות ו).

נהנה הר"ק מרחמיסטריווקא מאוד ממאמר מופלא זה, וקיבל את דבריו, ונחה דעת קדשו.

הלימוד מוסר המורם מטיב מעשה יקר זה, שדהרץ הישרה לעבודת התפילה, הוא לגשת ולהתחיל בתפילה גם אם מדמה בדעתו שעדיין אינו ב'מוחין גדולות' כראוי, וליבו בל עימו, וכל תפלתו אינו אלא בפה. - אף על פי כן כאשר רק יתחיל להתפלל כדת וכהלכה וברצון לתפילה, אז בודאי בהמשך יתלהב לבבו, ויזכה לחוש בטעם מתיקות התפילה. כמאמר הצדיק הקדוש הג"ל, שעל כך מעיד בנו הכתוב לאמר (דברים ל, יא-יד): "לא נפלאות היא מקר ולא רחקה היא לא בשמים היא, ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו".

- > < -

מעשה נורא מובא ב"ספר חסידים" (מק"ג ס"ה - ו) וזה לשונו הפז: מעשה באדם אחד שהיה רועה בהמות ולא היה יודע להתפלל. כל יום היה אומר, ריבונו של עולם גלי וידוע לפניך, שאילו היה לך בהמות והיית נותנם לי לשומרם לכל אני שומר בשכר, ולך היית שומר בחינם כי אני אוהב אותך!

פעם אחת היה תלמיד חכם אחד הולך לדרך, ומצא את הרועה שכן היה מתפלל [בנוסח אילו היה לך בהמות כו]. אמר לו התלמיד חכם: שוּטת אל תתפלל כך!

אמר הרועה אליו, האין אתפלל? - מיד לימד אותו התלמיד חכם סדר ברכות וקריאת שמע ותפילה, על מנת שלא יאמר עוד מה שהיה רגיל לומר.

לאחר שהלך אותו תלמיד חכם שכח הרועה כל מה שלימד לו, ולא התפלל, וגם מה שהיה רגיל לומר היה ירא לומר, מפני שאותו צדיק מנע ממנו.

ראה אותו תלמיד חכם בחלום הלילה, שהיו

הפּשַׁךְ בַּעֲפֹד הַבַּא <

טעם ישיבת ערי מקלט עד מות הכהן הגדול, פירש רש"י ז"ל (בפירוש השני): "לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל, שלא תאריך תקלה זו לישראל בחייו".

ובתרומם יונתן בן עוזיאל על אתר כתב: "מטול דלא צלי ביומא דכפודי בקודש קודשיא על תלת עבירין קשין דלא יתקלון

עמא בית ישראל, בפולחנא נוכרא, ובגילוי עריותא, ובשדיות אדם זכאי. והוה בידיה לבטלותוהו בצלותיה ולא צלי, מטול כן אתקנס לממת בשותא ההוא". [בשביל שלא התפלל ביום של כיפורים בקודש הקדשים על שלש עבירות קשות שלא יכשלו עם בית ישראל, בעבודה זרה, ובגילוי עריות, ובשפיכות דם זכאי [נקי]. והיה בידיו לבטלם בתפילתו ולא התפלל, בשביל כן נענש למות בשנה ההיא - פירוש כתר יונתן].

למדנו מעלת וסגולת 'טיב התפילה', שיש בידיו של הכהן גדול בתפילתו להציל את עם בני ישראל מכל שלושת עבירות חמורות שבתורה עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים רחמנא ליצלן, ובצלותיה בלבד סגי ליה, לכל אותה הצלה רבתי של כל ישראל.

ויותר מזה מן הקצה השני, מצינו עוצם סגולת 'טיב התפילה' בפרק אלו הן הגולין (מכות יא, א). שלא רק תפילת כהן גדול ביום הכיפורים לפני ולפנים מתקבלת ופועלת את פעולתה לטובה. - אלא אפילו תפילתם של רוצחים נתעבים רחמנא ליצלן מתקבלת לפני כסא הכבוד, ויכולה חרב וקשת של צלותוהו ובעותוהו אף להמית את הכהן הגדול שנמשח בשמן הקודש בעצמו.

דתנן התם (מכות פ"ב מ"ו): "לפיכך אמותיהן של כהנים מספקות להן [לרוצחים שבערי מקלט] מותיה וקטות, כדי שלא יתפללו על בגיהם שימותו". ולגירסא אחרת (מכות יא, א): "כדי שיתפללו על בגיהם שלא ימותו".

הרי לפנינו יקרתה המופלאה של 'טיב התפילה', שתפילת רוצח על מות כהן גדול כדי שיוכל לשוב אל ביתו, יכולה להמית כהנים גדולים. או לאידך גירסא טיב תפילת הרוצח הצילה אותם ממוות לחיים.

וכמו שמפרש הש"ס בסוגיא שם טעם שתתקבל תפילת הרוצחים למיתת הכהן גדול, [או לאידך גירסא שאם לא יתפללו עליהם שיינצלו ימותו מעצמם]. - ד"אמר ההוא סבא' [בגימטריא 'הוא אליהו' (ע"ה"כ) - ספר גימטריאות לדבי יהודה החסיד פר' פנחס אות ג] מפירוקיה דרבא שמיע לי, שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ע"כ. כלומר, שעל מניעת התפילה, שלא ביקשו רחמים על דורן התחייבו רח"ל, כמ"ש בתרומם יונתן בן עוזיאל הג"ל.

וכשם שהרוצחים משתמשים כאן בסגולת 'טיב התפילה', מצאנו גם את הגנבים השפלים מתייעצים לתפילת הצלחת מזימתם השפלה. כמ"ש בשלחי פרק הרואה (ברכות סג. גירסת עין יעקב): "גנבא אפוס מחתריתא רחמנא קר".

כלומר, שגם הגנב הבא במחירת על מנת להרוג רח"ל, נעמד בפתח מחתריתו בתפילת הצלחתו. - ומוכיח מזה שאף טיב אותה בקשה דפוס מחתריתא יש בה חלות שם 'תפילה', שאם לא כן פשוט שלא היה הש"ס מזכיר תפילה שאינה כלום.

ומעתה הבה נא נחשוב בעצמנו חשבונו של עולם הלא הדברים קל וחומר בן בנו של קל וחומר! אם תפילת רוצחים שפלים פועלת כל כך ובכוחה לחולל מהפכות עולם עד החלפת הכהן גדול, וכן בתפילת גנב במחירת להצלחת פשע גניבתו. כל שכן בתפילת איש ישראל כשר שאינו לא רוצח ולא גנב ח"ו, רק אפילו הדיוט פשוט, כמה יקרה ונפלאה היא 'טיב התפילה' שלו, לפעול ולעשות גדולות ונצורות בשמים ובארץ!

תתקבל צלותוהו ובעותוהו דכל בית ישראל קדם אבותיו די בשמיא ואמרו אמן.

- > < -

בהגיע עת חתונתו ושמחת ליבו של הר"ק רבי ישראל מסטאלין זצוק"ל, ה'ינוקא', היתה שמחה גדולה מאוד בחצר הקדוש דחסידי קארלין. לאחר שהתייחס בילדותו מאביו הקדוש הר"ק הרבי ר' אשר [השני] מקרלין זצוק"ל, ונשארה העדה כצאן בלי רועה. ובעלותו בינקותו ובעצירותו לכהן פאר על כיסא אבותיו הקדושים ז"ע, נחגגה שמחת הנישואין ברוב פאר והדר, בהתקבצות קהל גדול, כד"א (משלי יד, כח) "כרב עם הדרת מלך".

שמחת החתונה התקיימה כמנוג במקום מגורי הכלה, בחצר בית חותנו הר"ק רבי דוד מלאטיפולי זצוק"ל. צדיקים רבים מכל קצוות ארץ עלו והתכנסו לכבוד האי הילולא רבתי, שהשתרעה וחיברה בין כמה וכמה ענפים הקשורים לאותה שמחה, ענבי הגפן בענבי הגפן, הן מצד החתן

הסט המיוחד על התורה, ועל פירוש רש"י,
אשר בו צרור פנינים מתוקים, ולקחי מוסר נפלאים

ממשנתו של הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

הקבלה הטובה בלבד, אשר נתת את לבך להתפלל
לפני מלך שומע תפילה כבר פעלה ועשתה את סגולת
'טיב התפילה' והועילה לבטל כל גזרות קשות ורעות
לגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות.

- > < -

כתב הר"ק רבי אלימלך מליזנסק ז"ע בספרו
"נועם אלימלך" (פרשת אחרי ד"ה בזאת דפ"ר דף ס:
ט"א) וז"ל: "יתגבר להיות זרין כאיל, לבל ימנע עצמו
להתפלל על כל דבר ודבר. ואל יאמר מי אנכי שאמלא
לבי להתפלל על דברים כאלו, אל יאמר כן, וכגדול
כקטן יתפלל תמיד" ע"כ מתק לשון קדשו המזוקק.
בענין זה סיפר הר"ק בעל "דברי שמואל" מסלונים
זצוק"ל על הר"ק רבי פנחס מקארין זצוק"ל שפעם
אחת שמעוהו התלמידים מתפלל לאחר תפילת שמונה
עשרה בטרם שעקר רגליו לחוש ומתחנן בתחנונים
לפני הש"ת שיכח אותו ברוב רחמיו במתנת חינוך מן
השמים: "לראות בשבוע המשרתת לביתה", עכ"ל.
התלמידים הגדולים שהיו בקיאים ברזי חכמת הח"ן, לא
הבינו פשר אותה תפילה נשגבה, והיו מעמיקים חקר
לגלוי האי רזא עילאה, וניסו לבאר בכמה אופנים את
בחינת 'משרתת' על פי עומק תורת הסוד, זה אומר בכה
זה אומר בכה. כענין שנודע בסוד הכתוב (ש"א ת יג)
"זאת גנותיכם יקח לרקחות ולטבחות", שהם אותם
החכמות משרתי אורייתא קדישתא. כנרמז ברמב"ם
הלכות מלכים (פ"ד ה"ד) בהתיירא דפילגשים דמלכא
עילאה: "שלוך לארמונו טבחות ואופות ורקחות וכו"
כידוע ליודעי ח"ן.

לאחר התפילה כשישב הצדיק עם סגל חבורת
התלמידים הקדושים ביקשו מלפניו לבאר בפניהם את
סוד אותה תפלה שהתפלל היום בצלוחת דמלכא בבחינת
'משרתת' עילאה.

חיך הרבי הק' והשיבם בפשטות, אין כאן שום 'סוד' עליון,
ואף לא איזה כוונה מיוחדת מרזי כוונות המכוונים, רק
מעשה שהיה כך היה, המשרתת שעבדה בביתו התרגזה
וכעסה ועזבה את עבודתה, וזוהי הרבנית זקוקה לעזרה
מחמת עומס נטל העבודה שבבית לפיכך ביקשתי מהקב"ה
שיתן בלב 'המשרתת' רצון טוב לשוב לעבוד בבית... שאם
לא כן אצטרך בעצמי לסייע בעדה ולהיעזב מן התורה
ועבודת השם.

[ובספרים אחרים הובא בנוסח אחר, שנכנס הר"ק בפתאום
אל היכל בית המדרש, פתח את ארון הקודש, והפיל תחנתו
בלב הומה, שייעשה שלום בין המשרתת עם גבירתה. – ועל
כך רעשו התלמידים להבין פשר אותו ייחודא עילאה].

באותו מעמד הוסיף הרבי הק' וביאר: כשם שהבן אצל אביו
מבקש ממנו כל דבר, הן כשהוא זקוק לדבר יקר כדוגמת
מעיל חדש העולה כסף רב, והן כשהוא חפץ בדבר קטן כמו
'בייגל' העולה פרוטות מועטות... הרי בשני הצרכים בשווה
פונה הוא אל אביו אוהבו מפרנסו ומטיבו לבקש ממנו בכל
דבר. – כן אנחנו בני אהובים של הקב"ה, צריכים להתרגל
בכל צורך וענין דבר קטן ודבר גדול, הן בגוף והן בנפש,
ובכל דבר פעוט, לחפוס באומנות אבותינו של סגולת 'טיב
התפילה', ולבקש מאת אבינו מלכנו כבן המתחטא לפני אביו
ועושה רצונו.

- > < -

וכבר הארכנו בסיייעתא דשמיא בענין התפילה וכל
המסתעף בספר 'טיב התפילה', עיין שם ותרשו נחת.

- > < -

"אני תפילתי לך ואת רצוני – אללים פתח ופתח עני באמת ישר"
(תהלים סט, יד)

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון ספיר'

מחנה רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 ☎ מתקשרים ☎ מזמינים ☎ מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

ירושלים 7 ישיבה 078-3331109-05276 | רח' ישיבה 7 ירושלים

יהודי יקרי! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגיוניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173